

Županijsko izvješće: Zagrebačka županija

Godina provedbe: 2024

Broj održanih sastanaka: 2

Broj usvojenih programa: 0

Provedeni programi

Program izvanbolničkog liječenja ovisnosti:

-aktivnost je usmjerena na izvanbolničko liječenje ovisnosti kroz redoviti rad 6 savjetovališta u 6 gradova na području Zagrebačke županije (Zaprešić, Samobor, Jastrebarsko, Velika Gorica, Dugo Selo, Vrbovec), na provođenje stručno-medicinskih postupaka ili postupaka odvikavanja od droge ili druge ovisnosti, te mjera obveznog liječenja od ovisnosti po nalogu suda, ODO i Hrvatskog zavoda za socijalni rad, Područnih ureda na području Zagrebačke županije.

Izvanbolničko liječenje bolesti ovisnosti se provodi kroz redoviti ambulantni tretman oboljelih osoba s područja Zagrebačke županije, kako bi postigli stabilno stanje, te sukladno kapacitetima ostvarili mogućnost zaposlenja i uredno funkcioniranje u krugu svoje obitelji i zajednice.

-Glavni cilj je pružanje kontinuirane skrbi osobama oboljelima od bolesti ovisnosti na razini primarne zdravstvene zaštite u suradnji s liječnicima obiteljske medicine, sudovima, ODO i Hrvatski zavodom za socijalni rad, Područnim uredima na području Zagrebačke županije.

-Specifični cilj je skretanje pažnje na važnost problematike, edukacija zajednice o postojećim bolestima ovisnosti prema važećoj medicinskoj klasifikaciji te pravovremeni rad s osobama u riziku kako do razvoja bolesti ne bi došlo. Aktivnosti su vezane uz redoviti individualni rad, grupni socioterapijski rad kroz klubove liječenih osoba oboljelih od bolesti ovisnosti o alkoholu (KLA), te obilježavanje dana podizanja svjesnosti o problemima vezanim uz tematiku (mjesec borbe protiv ovisnosti, Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga).

REALIZACIJA PROGRAMA/AKTIVNOSTI :

-U izvještajnom razdoblju od 1.1. do 31.12.2024. obrađena je 115 osoba s postavljenom dijagnozom bolesti iz spektra bolesti ovisnosti (od toga je 54 osobe s dijagnozom bolesti ovisnosti o opijatima) te provedeno 53 mjere obveznog liječenja od ovisnosti pri čemu je provedeno 1196 postupaka (prvi i kontrolni psihijatrijski pregled, individualni savjetovališni tretman ovisnika i članova obitelji, rad na modifikaciji ponašanja, psihološka testiranja, testiranje urina na prisutnost PAS, konzultacije s djelatnicima u zdravstvu, izvješća sudovima, ODO i Hrvatskog zavoda za socijalni rad, Područni uredi na području Zagrebačke županije, ispunjavanje i unošenje u sustav Pampidou upitnika. Održana su 37 susreta grupne socioterapije ovisnika (KLA – klubovi liječenih ovisnika o alkoholu).

-Obilježen je 1.4. Svjetski dan borbe protiv alkoholizma i Dan klubova liječenih alkoholičara Hrvatske

<https://www.zzjz-zz.hr/svjetski-dan-borbe-protiv-alkoholizma-2024/>

-Obilježen je Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama provođenjem predavanja psihologinje Službe prof. Miljenke Pleško, na temu Mentalno zdravlje i ovisnost, u Samoboru u sklopu manifestacije Građanski utorak, pri čemu su posjetiteljima podijeljeni i prigodni psihoedukativni letci. Također, povodom navedenog datuma objavljen je i prigodan članak na internetskim stranicama Zavoda.

<https://www.zzjz-zz.hr/medunarodni-dan-borbe-protiv-zlouporabe-droga-i-nezakonitog-prometa-drogama-2024/>

-Povodom Europskog tjedna sporta koji se obilježava 23. – 30. rujna 2024. u suradnji s karate klubom Mladost Ivaničgrad pod motom #BeActive, oko tridesetak sportaša osnovnoškolske dobi je 21. rujna 2024. godine demonstriralo ovu sportsku vještinu s ciljem poticanja sugrađana i vršnjaka na aktivno bavljenje sportom. Između ostalih istaknutih benefita redovite, organizirane i voljne tjelesne aktivnosti, stavljen je naglasak na to koliko je ona također važan zaštitni faktor u prevenciji razvoja bolesti ovisnosti kod mladih koji uključivanjem u sportske klubove voljnim i iskusnim trenerima kvalitetno provode svoje slobodno vrijeme te jačaju i fizičko i mentalno zdravlje, čime se smanjuje izloženost rizicima svijeta droga. Podijeljeni su edukativni i promotivni materijali Zavoda s motom „Svi na noge za život bez droge!“. <https://www.zzjz-zz.hr/europski-tjedan-sporta-23-30-rujna-2024-godine/>

-Povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti snimljena je radijska emisija s temom izvanbolničkog liječenja ovisnosti za

Radio Sv. Nedjelja; organiziran je online stručni skup ispred Povjerenstva za suzbijanje zlorabe droge Zagrebačke županije s temom "Odgovorno ponašanje igara na sreću: Što donose nove izmjene zakona?", s predavačima prof.dr.sc. Nevenom Ricijašom ("Regulatorni rizici industrije igara na sreću u Republici Hrvatskoj"), dr. sc. Davorom Bodorom, dr. med., specijalistom psihijatrije, subspecijalistom alkoholizma i drugih ovisnosti („Kockanje i ovisnost o kockanju - s kojim se sve izazovima susrećemo danas?") te odvjetnikom Mišom Ljubenkovićem („Pravne posljedice regulacije igara na sreću"). Skupu se odazvalo oko 50 sudionika.

-Provedena je anketa o sredstvima ovisnosti među učenicima 1. razreda srednjih škola Zagrebačke županije kojoj se od 11 pozvanih škola odazvalo njih 9, s ukupno 455 učenika te uspoređena s rezultatima iste ankete iz 2022. godine. (<https://www.zzjz-zz.hr/mjesec-borbe-protiv-ovisnosti-2024/>)

-Izrađena je letak Odjela za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, kako bi se informiralo postojeće i nove korisnike o adresama, lokaciji i kontaktima na koje nas mogu dobiti, te kako bi im se olakšalo snalaženje u našoj Županiji gdje smo im dostupni u šest gradova.

-Naručena su osnovna sredstva za rad, uključujući i testove na PAS u urinu te uređaji za alkotestiranje iz izdahnutog zraka i pripadajućim im potrebni jednokratni usni nastavci.

Provedene ostale aktivnosti

Program prevencije pušenja

Aktivnost je usmjerena na promociju i otkrivanje mentalnog zdravlja, osobito na segment samopoimanja i samopouzdanja te na jačanje svijesti o štetnosti uporabe duhana.

-Cilj je podići otpornost na izazove današnjice, umanjiti stres i ukazati do čega dovodi pušenje unutar populacija djece, učenika i uposlenika na radnom mjestu. Kroz promidžbeni materijal i savjetovanja cilj je educirati osobe o problemima koji mogu biti povezani s konzumacijom duhana. Program se provodi kontinuirano kroz sva savjetovališta (Samobor, Jastrebarsko, Velika Gorica, Dugo Selo, Zaprešić, Vrbovec...) jer vrlo često pušenje dolazi u komorbiditetu s alkoholizmom ili drugim mentalnim poteškoćama.

-Glavni cilj je javnozdravstveni interes provedbe preventivnih mjera i postupaka koji su usmjereni na program primarne, sekundarne i tercijarne prevencije pušenja u Zagrebačkoj županiji.

-Specifični cilj je unapređenje mentalnog zdravlja i jačanja otpornosti prema uporabi duhanskih proizvoda

REALIZACIJA PROGRAMA/AKTIVNOSTI:

-U navedenom razdoblju održano je 18 grupnih savjetovanja o prekidu pušenja, 10 individualnih, 2 obiteljska savjetovanja i ciklus Škole nepušenja. Ciljane grupe pogodne za savjetovanje su među članovima KLA, zatim među učenicima u srednjim školama i završnim razredima osnovnih škola te među zaposlenicima u privatnom i društvenom sektoru. Ove godine je Škola nepušenja održana među zatvorenicima u zatvorskom sustavu. (Radionice je vodio prof. Petranović). Održano je 6 radionica koje su obuhvatile 75 korisnika.

-Opaženo je u komunikaciji sa stručnim službama škola da su se pojavili nikotinski noviteti na tržištu te je opaženo da su učenici u kognitivnoj distorziji i misle da im informacije od stručnjaka ne trebaju, da se o svemu što ih zanima mogu informirati na internetu. Stoga je na poziv srednje škole u Zaprešiću prof. Dominić održala seriju predavanja na temu ovisnosti o nikotinu, gdje je priredila prezentaciju za cca 200 učenika. Uz predavanja podijeljeni su letci na temu e-cigareta i parilica i podijeljeni su letci Vježbe disanja.

-Ponovio se tisak letka s Vježbama disanja, a korišten je već ranije otisnut letak s informacijama o e-cigaretama, parilicama, HTP-proizvodima i nikotinskim vrećicama. U sklopu programa otisnuti su promo-materijali, pernice i tehničke olovke s porukom „Budi fin, ne vuci dim“ za podjelu učenicima u školama.

-U velikim javnozdravstvenim akcijama u tvornicama Jana i Jamnika kiselica, provedene su Fagerstromove ankete-Test ovisnosti o nikotinu, o štetnosti pušenja među zaposlenicima. Anketa je provedena među 54 djelatnika deklariranih pušača, te je kod 40% njih pronađena umjerena i teška ovisnost o cigaretama. Zanimljivost je da se na uzorku bivših pušača pokazalo da je najčešći faktor za prekid pušenja doživljeni kardiovaskularni incident ili maligna bolest.

-Obilježeni su značajni datumi :

-14.2. Hrvatski dan bez duhanskog dima linkom na web stranici („Generacija bez dima“)

<https://www.zzjz-zz.hr/generacija-bez-dima-smokefree/>

-31.5. kao Svjetski dan nepušenja, linkom na web stranici Zavoda „Budi fin, ne vuci dim“ i sudjelovanjem u radu Okruglog stola pri HZJZ.(28.3.2024.)

<https://www.zzjz-zz.hr/budi-fin-ne-vuci-dim-svjetski-dan-nepusenja-31-5/>

-U sklopu predavanja MENTALNO ZDRAVLJE I OVISNOSTI (održanog 11.6.2024.u Područnom otvorenom u ilištu Samobor) prof. Pleško je javnosti skrenula pažnju na međusobnu povezanost između psihičkih problema i korištenja duhanskih proizvoda (uz sva ostala sredstva ovisnosti). Spomenuto je predavanje snimljeno u cijelosti te je dostupno na web stranici samoborskog POU. Nakon predavanja su zainteresirani uzeli letke Vježbe disanja i Izbjegnite ovisnost.

-Kroz protekli period ostvarena je dobra suradnja s lokalnim radijskim postajama (ZFM i Radio Sveta Nedjelja, te je tako povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti (16.i 17.11). emitirana emisija, intervju s prof. Pleškom na temu izvanbolničkog liječenja svih ovisnosti, između ostalog i na temu prevencije pušenja.

Usvojeni dokumenti

0

Problemi u radu

Nije bilo problema.

Oblici suradnje i slično

Suradnja sa Službom za javno zdravstvo, mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo ŽŽ, Hrvatskim zavodom za socijalni rad, područnim uredima na području Zagrebačke županije, MUP-om, ODO, sudovima, probacijskim uredima, Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, koordinatorima školskih preventivnih programa za osnovne i srednje škole te lokalnom zajednicom

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Smanjenje ponude i potražnje legalnih i ilegalnih psiho-aktivnih sredstava (naročito među mladima), razvoj mreže škola nepušenja i klubova liječenih alkoholičara, suradnja i koordinacija među tijelima državne uprave, te među državnim institucijama i organizacijama civilnog društva.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)

Iz proračuna županije: 1.810,68 EUR

Iz proračuna gradova: 122.896,97 EUR

Sveukupno: 124.707,65 EUR

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije

Socijalne ustanove: Osnovne i srednje škole u Županiji, Hrvatski zavod za socijalni rad, Područni uredi na području Zagrebačke županije,

Zdravstvene ustanove:

Dom zdravlja Zagrebačke županije - ispostave

Zavod za javno zdravstvo

Zagrebačke županije

Nevladine organizacije:

Udruga ZDS - Znanje daje sigurnost

Klub liječenih alkoholičara

„August Šenoa“

Klub liječenih alkoholičara

„Marko Oreškovi“

Zajednica "SUSRET"

Podatci o broju lije enih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 115

Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 54

Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 0

Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 61

Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 0

Stopa lije enih ovisnika na podru ju županije: n/o

Izveš e o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na podru ju županije

Uspješna kontinuirana suradnja sa Hrvatskim zavodom za socijalni rad, Podru nim uredima na podru ju Zagreba ke županije te pravosudnim ustanovama s podru ja Županije s obra ene 102 zaštitne mjere, stalni kontakti s terapijskim zajednicama, stalna suradnja s Upravnim odjelom za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

Županijski trendovi zlouporabe droga prate trendove droga na razini Republike Hrvatske.

Provedena anketa me u u enicima prvih razreda srednjih škola na podru ju Zagreba ke županije okvirno pokazuje da su u odnosu na prethodno anketno razdoblje (2022.) mladi manje okrenuti alkoholu i marihuani, no me u konzumentima je ve i udio konzumacije žestokih alkoholnih pi a. U porastu je konzumacija duhanskih proizvoda, poglavito e-cigareta. U porastu je korištenje interneta i društvenih mreža, kao i igranje igara na sre u. Ovi trendovi nikako nisu preslika cijele Županije, no mogu biti indikativni.

U Odjelu za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti tijekom 2024. nije postavljena niti jedna dijagnoza bihevioralnih ovisnosti

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na podru ju županije

Program izvanbolni kog lije enja ovisnosti

- Program zaštite mentalnog zdravlja
- Program promicanja tjelesne aktivnosti i prevencije pretilosti
- Program prevencije pušenja

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz prora una županije: 0,00

Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na podru ju županije: 48

Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na podru ju županije: 218

Broj zapljena: 217

Vrste zaplijenjenih droga

Kokain (g) – 12223

Hašiš (g) – 5

Heroin(g)- 0

Marihuana (g) – 87835

Biljka kanabis (kom)-178

MDMA (kom) – 5 kom- 1 gram

Amfetamin (g) – 7923